

การสร้างแบบวัดสมรรถนะผู้ฝึกสอนฟุตบอลอาชีพในไทยลีก

สุรพงษ์ ภูณรา* สิทธิ อีร์สรณ์**

วันที่รับ 8 ธันวาคม 2563

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สร้างแบบวัดสมรรถนะผู้ฝึกสอนฟุตบอลอาชีพในไทยลีก 2) ประเมินสมรรถนะผู้ฝึกสอนฟุตบอลอาชีพในไทยลีก 3) เปรียบเทียบสมรรถนะผู้ฝึกสอนฟุตบอลอาชีพในไทยลีกจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล การสร้างแบบวัดสมรรถนะผู้ฝึกสอนฟุตบอลอาชีพในไทยลีก เก็บข้อมูลโดยใช้เทคนิควิธีวิจัยแบบเดลฟาย (Delphi Technique) ซึ่งได้รวบรวมความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญที่มีทักษะความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์ ด้านกีฬาฟุตบอลในประเทศไทยจำนวน 20 ท่าน ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามปลายเปิดในรอบที่ 1 แล้วนำมาจัดเป็นข้อย่อยและตัดข้อมูลที่ซ้ำซ้อนออก เพื่อสร้างเป็นข้อคำถามในแบบสอบถามในรอบที่ 2 และ 3 การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์โดยใช้การหาค่ามัธยฐาน (Median: MD) ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range: IR) และค่าสัมบูรณ์ของผลต่างระหว่างค่ามัธยฐานกับค่าฐานนิยม ($|Md-Mo|$) สำหรับการประเมินสมรรถนะผู้ฝึกสอนฟุตบอลอาชีพในไทยลีก เก็บรวบรวมโดยใช้แบบสอบถามผู้ฝึกสอนฟุตบอลอาชีพในไทยลีกจำนวน 53 คน สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล เสนอโดยค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way analysis of variance) และการทดสอบรายคู่ด้วยวิธีของTukey นำเสนอข้อมูลสรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. แบบวัดสมรรถนะของผู้ฝึกสอนกีฬาฟุตบอลอาชีพประกอบด้วย 6 ด้าน คือ สมรรถนะด้านความรู้ สมรรถนะด้านทักษะ สมรรถนะด้านความสามารถ สมรรถนะด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง สมรรถนะด้านบุคลิกลักษณะประจำของบุคคล และสมรรถนะด้านแรงจูงใจหรือแรงขับเคลื่อน
2. การประเมินสมรรถนะผู้ฝึกสอนฟุตบอลอาชีพในไทยลีกในภาพรวมมีดังนี้คือ สมรรถนะด้านแรงจูงใจหรือแรงขับเคลื่อน สมรรถนะด้านบุคลิกลักษณะประจำของบุคคล สมรรถนะด้านความสามารถ สมรรถนะด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง และสมรรถนะด้านทักษะอยู่ในระดับดีตามลำดับ ส่วนสมรรถนะด้านความรู้อยู่ในระดับปานกลาง
3. ผู้ฝึกสอนฟุตบอลอาชีพในไทยลีกที่มีประสบการณ์ในการเป็นผู้ฝึกสอนฟุตบอลอาชีพ ประสบการณ์ในการเป็นผู้ฝึกสอนฟุตบอลอาชีพในไทยลีก ตำแหน่ง ระดับชั้นในไทยลีก และประวัติการฝึกอบรมแตกต่างกัน มีสมรรถนะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนอายุและระดับการศึกษาไม่พบความแตกต่าง

คำสำคัญ : สมรรถนะ / ผู้ฝึกสอนฟุตบอล / ไทยลีก

*นิสิตดุษฎีบัณฑิต คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

**รองศาสตราจารย์ ดร. คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ติดต่อผู้พิมพ์: นายสุรพงษ์ ภูณรา E-mail : surapongk01@hotmail.com มือถือ: 081 8639869

The Construction of a Competency Scale for Professional Football Coaches in Thai Leagues

Surapongk Kunnara* Sid Terason**

Receive 8 December, 2020

Abstract

The objectives of this research were 1) to develop the competency evaluation instrument of professional football coaches in Thai leagues; 2) to evaluate the competency of professional football coaches in Thai leagues; and 3) to compare the competency of professional football coaches in Thai leagues classified by personal factors. The development of competency evaluation instrument of professional football coaches in Thai leagues using the Delphi technique, where the data were collected from 20 highly experienced football experts in Thailand. Data collection was divided into three parts; each of which employed different type of research instrument. An open-ended questionnaire was used in the first part to obtain the information, the sub-questions were sorted and only the useful information was selected to develop a questionnaire for the second and third parts. Data analysis was also conducted to derive and present the following key values; Median (MD), Interquartile Range (IR) and (|Md-Mo|). The competency evaluation of professional football coaches used questionnaires for data collection. The sample population consisted of 53 professional football coaches in Thai Leagues. Using techniques of descriptive statistics, the researcher analyzed the data collected in terms of percentage, mean and standard deviation. Hypothesis testing was conducted by means of applications of the techniques of *t* - test and one-way analysis of variance (ANOVA) in addition to the Turkey paired comparison technique.

The results of this research revealed the following:

1) The competency evaluation instrument of professional football coaches consisted of six dimensions; (1) knowledge competency; (2) skill competency; (3) ability competency; (4) self-concept competency; (5) trait competency and (6) motivation competency.

2) The competency evaluation of professional football coaches in Thai leagues in overall revealed that motivation competency, trait competency, ability competency, self-concept competency and skill competency were ranked as good, respectively. The knowledge competency was ranked as fair.

3) In respect of the demographical characteristics of the professional coaching experience, professional coaching experience in Thai leagues, coaching positions, level football leagues in Thailand and training experience, it was found that these characteristics were

correlated with competency of professional football coaching at the statistically significant level of .05 The demographical characteristics of age and educational level were variables which had no relationship with competency of professional football coaching.

Keywords: Competency/ Professional Football Coaches / Thai Leagues

บทนำ

กีฬาฟุตบอลเป็นกีฬาที่ได้รับความนิยมและแพร่หลายไปทั่วโลก ซึ่งอาจจะเรียกได้ว่าฟุตบอลเป็นเสมือนมหกรรมกีฬาโลกที่ทุกประเทศให้ความสนใจ และได้มีการจัดการแข่งขันในระดับต่างๆ ทั่วโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการแข่งขันฟุตบอลโลกและฟุตบอลระดับทวีป กลายเป็นเป้าหมายหลักของนักฟุตบอลและทีมฟุตบอลของแต่ละชาติต่างใฝ่ฝันที่จะเข้าร่วมการแข่งขันดังกล่าว ซึ่งจะถือเป็นเกียรติประวัติของประเทศนั้นๆ เป็นอย่างยิ่งถ้าหากผ่านเข้าไปแข่งขันฟุตบอลโลกรอบสุดท้าย จากการที่ฟุตบอลเป็นกีฬายอดนิยมของนานาประเทศเช่นนี้ ได้ก่อให้เกิดแรงผลักดันให้กีฬาฟุตบอลได้มีการพัฒนาในด้านต่างๆ อย่างไม่หยุดยั้ง ไม่ว่าจะเป็นมาตรฐาน การเล่น เทคนิคการเล่น วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการกีฬา รวมถึงด้านสิทธิประโยชน์ ซึ่งล้วนแต่ได้จัดทำแบบมืออาชีพและเป็นระบบทั้งสิ้น ภายใต้การกำกับดูแลของสหพันธ์ฟุตบอลนานาชาติ (Federation International Football Association) หรือฟีฟ่า (FIFA)

สมาพันธ์ฟุตบอลเอเชีย (Asian Football Confederation) หรือ เอเอฟซี (AFC) เป็นองค์กรที่ควบคุมการแข่งขันฟุตบอลในทวีปเอเชียจัดการเกี่ยวกับทีมฟุตบอล เงินรางวัล กฎระเบียบ รวมถึงลิขสิทธิ์ในการถ่ายทอดฟุตบอล เอเอฟซีเป็น 1 ใน 6 สมาคมที่จัดการแข่งขันฟุตบอลทั่วโลกของฟีฟ่า เพื่อดำเนินการด้านฟุตบอล ดังนี้ (1) จัดการแข่งขันและควบคุม Asian Cup (2) ดำเนินการจัดการแข่งขันและควบคุม Asian Youth (3) จัดการแข่งขันและควบคุมฟุตบอลโลกรอบคัดเลือก (4) จัดการแข่งขันและควบคุม Pre-Olympic (5) จัดการแข่งขันและควบคุม World Youth และ (6) ควบคุมการแข่งขัน Kings Cup, President Cup, Merdeka, Djakarta Cup โดยเอเอฟซี (AFC) มีหน่วยงานการฝึกอบรมผู้ฝึกสอนฟุตบอลที่แข่งขัน มีแผนกการฝึกอบรมโค้ชโดยเฉพาะ (AFC Coach Education Department) ที่มีนโยบายที่สำคัญ คือการฝึกอบรมและการศึกษาที่มีคุณภาพจะต้องมาจากครูหรือผู้ฝึกสอนที่มีคุณภาพ (Quality Education by Quality Instructor)

กีฬาฟุตบอลในประเทศไทยได้มีการเริ่มเล่นครั้งแรกตั้งแต่สมัย “พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว” รัชกาลที่ 5 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ เนื่องด้วยในสมัยนั้นพระองค์ท่านได้ส่งพระเจ้าลูกยาเธอ พระเจ้าหลานเธอ และข้าราชการไปศึกษาวิชาการด้านต่างๆ ที่ประเทศอังกฤษ และผู้ที่นำกีฬาฟุตบอลกลับมายังประเทศไทยเป็นคนแรกคือ “เจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี (สนั่น เทพหัสดิน ณ อยุธยา)” หรือ “ครูเทพ” ในช่วงแรกได้มีเสียงวิพากษ์วิจารณ์ต่างๆ มากมาย โดยหลายคนกล่าวว่าฟุตบอลเป็นกีฬาที่ไม่เหมาะสมกับประเทศที่มีอากาศร้อน แต่จะเหมาะสมกับประเทศที่มีอากาศหนาวเย็นมากกว่า และเป็นกีฬาที่ทำให้เกิดอันตรายต่อผู้เล่นและผู้ชม บางครั้งอาจถึงขั้นเสียชีวิตได้ ซึ่งข้อวิจารณ์ดังกล่าวถ้ามองอย่าง

ผิวนิพนธ์นี้อาจจะเกิดขึ้นได้กับกีฬาทุกประเภท ถ้าผู้เล่นขาดความระมัดระวังไม่รู้จักหน้าที่และการประสานงานที่ดี แต่ภายหลังข้อกล่าวหาดังกล่าวก็ค่อยๆ หดไป จนกระทั่งฟุตบอลกลายเป็นกีฬายอดนิยมที่สุดของประชาชนชาวไทย

สมาคมกีฬาฟุตบอลแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ ซึ่งเป็นองค์กรหลักของประเทศทางด้านฟุตบอล มีความประสงค์จะพัฒนากีฬาฟุตบอลในประเทศให้ทัดเทียมและมีมาตรฐานเทียบเท่านานาชาติ และสานฝันเข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งของมหกรรมฟุตบอลโลก ซึ่งจะเป็นจริงไปไม่ได้ถ้าหากว่ารากฐานฟุตบอลลึกภายในประเทศยังไม่เข้มแข็ง โดยสมาคมกีฬาฟุตบอลแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ ได้พยายามจะผลักดันและพัฒนากีฬาฟุตบอลในประเทศไทยไปสู่กีฬาอาชีพมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง สมาคมกีฬาฟุตบอลแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ ได้มีการจัดการแข่งขันฟุตบอลไทยลีกขึ้นเป็นครั้งแรก เมื่อปี พ.ศ. 2539 ด้วยการร่วมมือกับองค์กรต่างๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน

ปัจจุบันการแข่งขันกีฬาฟุตบอลในประเทศไทยได้รับความนิยมเป็นอย่างสูง มีผู้ชมในแต่ละรายการแข่งขันเป็นจำนวนมากเกิดการแข่งขันในระดับต่างๆ มีสโมสรเกิดขึ้นทั่วทุกจังหวัดของประเทศไทย ปรากฏการณ์นี้เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว มีกองเชียร์ มีแฟนคลับ (Fan club) ตามเชียร์ทีมที่ตัวเองรักและชื่นชอบอยู่ตลอด ทำให้สโมสรฟุตบอลอาชีพในประเทศไทยจำเป็นต้องคำนึงถึงการบริหารจัดการสโมสร เพื่อให้สามารถพัฒนาและยกระดับสโมสรขึ้นสู่ระดับมาตรฐานที่สูงขึ้น สำหรับการพัฒนาสโมสรให้สู่ระดับที่สูงขึ้นได้นั้น ผู้ฝึกสอนเป็นบุคคลที่มีความสำคัญที่มีส่วนช่วยในการทำให้ทีมประสบความสำเร็จ เพราะเป็นผู้ควบคุม วางแผนการฝึกซ้อมและการแข่งขัน ผู้ฝึกสอนกีฬาฟุตบอลต้องมีประสบการณ์มากพอสมควร มีผลงานที่ดีพอเพื่อเป็นเครื่องพิสูจน์ฝีมือหลักในการปฏิบัติงาน มีทฤษฎีและโครงสร้างในการฝึกสอน มีการวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็งและสามารถสร้างระบบการเล่นที่เป็นเอกลักษณ์ของทีมได้เป็นอย่างดี ซึ่งจะเห็นได้ว่า ผู้ฝึกสอนฟุตบอลนั้นเป็นทรัพยากรบุคคลที่มีบทบาทสำคัญ โดยจะต้องมี “สมรรถนะ” สโมสรแต่ละสโมสรเห็นความสำคัญในการคัดเลือกผู้ฝึกสอนมากขึ้น ผู้วิจัยจึงเห็นควรให้ใช้ “สมรรถนะ” เข้ามามีส่วนช่วยในการส่งเสริมและพัฒนาผู้ฝึกสอนฟุตบอลอาชีพ เพื่อเป็นแรงขับเคลื่อนให้สโมสรฟุตบอลอาชีพบรรลุเป้าหมาย

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาองค์ประกอบของสมรรถนะผู้ฝึกสอนฟุตบอลอาชีพ และสร้างแบบวัดสมรรถนะผู้ฝึกสอนฟุตบอลอาชีพขึ้น เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะผู้ฝึกสอนฟุตบอลอาชีพได้อย่างเป็นระบบมากยิ่งขึ้น ซึ่งผลที่ได้รับจากการศึกษาครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่จะเป็นผู้ฝึกสอนกีฬาฟุตบอลอาชีพ ผู้บริหารของสโมสรฟุตบอลอาชีพและผู้ที่สนใจทั่วไปจะได้ทราบถึงองค์ประกอบของสมรรถนะผู้ฝึกสอนฟุตบอลอาชีพ โดยนำผลจากการวิจัยครั้งนี้ไปเป็นแนวทางสำหรับการศึกษา และพัฒนาศักยภาพในการทำงานของผู้ฝึกสอนฟุตบอลอาชีพในระดับต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ผู้ฝึกสอนฟุตบอลอาชีพมีความก้าวหน้าอย่างมั่นคงตลอดไป

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1. เพื่อสร้างแบบวัดสมรรถนะผู้ฝึกสอนฟุตบอลอาชีพในไทยลีก
2. เพื่อประเมินสมรรถนะผู้ฝึกสอนฟุตบอลอาชีพในไทยลีก
3. เพื่อเปรียบเทียบสมรรถนะผู้ฝึกสอนฟุตบอลอาชีพในไทยลีกจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสานเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ (mixed methods approach: qualitative and quantitative research design) การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยศึกษาจากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การใช้วิธีการวิจัยแบบเทคนิคเดลฟาย (Delphi Technique) ศึกษาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการ ผู้ฝึกสอน และแบบสอบถามจากผู้ฝึกสอนฟุตบอลอาชีพในประเทศไทยฤดูกาล 2561

กลุ่มประชากร กลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ 1) ประชากรสำหรับการสร้างแบบประเมินสมรรถนะผู้ฝึกสอนฟุตบอลในไทยลีก ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญที่มีทักษะ ความรู้ ความสามารถและมีประสบการณ์ในด้านการฝึกสอนฟุตบอลอาชีพ และด้านวิทยาศาสตร์การกีฬา 2) ประชากรสำหรับการประเมินสมรรถนะผู้ฝึกสอนฟุตบอลอาชีพในไทยลีกคือผู้ฝึกสอนฟุตบอลอาชีพในประเทศไทยฤดูกาล 2561 จำนวน 61 คน (บริษัท ไทยพรีเมียร์ลีก จำกัด, 2561)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ 1) กลุ่มตัวอย่างสำหรับการสร้างแบบประเมินสมรรถนะผู้ฝึกสอนฟุตบอลในไทยลีกโดยใช้เทคนิคเดลฟาย (delphi technique) คือ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 20 ท่าน การคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญเป็นการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากนักวิชาการด้านที่เกี่ยวข้องกับกีฬา โดยเฉพาะกีฬาฟุตบอล และมีชื่อเสียงเป็นที่ประจักษ์ จำนวน 5 คน และเป็นผู้ฝึกสอนกีฬาฟุตบอลอาชีพที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป จำนวน 15 คน 2) กลุ่มตัวอย่างสำหรับการประเมินสมรรถนะและเปรียบเทียบผู้ฝึกสอนฟุตบอลอาชีพในไทยลีก คือ ผู้ฝึกสอนฟุตบอลอาชีพในประเทศไทยฤดูกาล 2561 ได้จากการสุ่มประชากร โดยกำหนดค่าความเชื่อมั่น 95% และความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้กำหนดให้มีค่า 0.05 โดยสูตรของ Yamane (1973) จำนวน 53 คน โดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากหัวหน้าผู้ฝึกสอนหรือผู้ช่วยผู้ฝึกสอนฟุตบอลอาชีพในไทยลีก 1 - 3 จำนวน 53 ทีม ดังนี้ ไทยลีก 1 จำนวน 18 คน ไทยลีก 2 จำนวน 15 คน และ ไทยลีก 3 จำนวน 20 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ

1. แบบสอบถามสำหรับการวิจัยด้วยเทคนิคเดลฟาย โดยใช้แบบสอบถามปลายเปิดในรอบที่ 1 นำมาจัดเป็นข้อย่อยและตัดข้อมูลที่ซ้ำซ้อนออก เพื่อสร้างเป็นข้อคำถามในแบบสอบถามในรอบที่ 2 และ 3

2. แบบสอบถามสำหรับการประเมินและเปรียบเทียบสมรรถนะผู้ฝึกสอนฟุตบอลอาชีพในไทยลีก ผู้วิจัยได้ศึกษา ค้นคว้า ทบทวนวรรณกรรมจากงานวิจัยต่างๆ และสร้างจากแบบสอบถามในข้อ 1. แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขและใช้เป็นแบบสอบถามในการวิจัย

สำหรับการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ผู้วิจัยนำเครื่องมือให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา เมื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความสมบูรณ์ของเนื้อหา ความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และความเหมาะสมของเครื่องมือวิจัยแล้วจึงนำผลการตรวจสอบมาคำนวณหาค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหา (IOC) ได้ค่าเท่ากับ 1.00 และการทดสอบค่าความเชื่อมั่น (reliability) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .951

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลในการสร้างแบบวัดสมรรถนะผู้ฝึกสอนฟุตบอลอาชีพในไทยลีก โดยใช้แบบสอบถามปลายเปิดในรอบที่ 1 นำมาจัดเป็นข้อย่อย และตัดข้อมูลที่ซ้ำซ้อนออก เพื่อสร้างเป็นข้อคำถามในแบบสอบถามรอบที่ 2 และ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การหาค่ามัธยฐาน (Median: MD) ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range: IR) และค่าสัมบูรณ์ความแตกต่างระหว่างค่ามัธยฐาน กับค่าฐานนิยม ($|Md-Mo|$)

2. สำหรับขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามสำหรับการประเมินและเปรียบเทียบสมรรถนะผู้ฝึกสอนฟุตบอลอาชีพในไทยลีก ผู้วิจัยได้นำรายละเอียดจากการสำรวจเอกสาร แบบสอบถาม นำมาผ่านกระบวนการประเมินผลด้วยโปรแกรมทางด้านสถิติ SPSS โดยเสนอค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที่ การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way analysis of variance) และการทดสอบรายคู่ด้วยวิธีของ Tukey

สรุปผลการวิจัย

1. การสร้างแบบวัดสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาฟุตบอลอาชีพในไทยลีก เก็บข้อมูลโดยใช้เทคนิควิธีวิจัยแบบเดลฟาย (Delphi Technique) ซึ่งได้รวบรวมความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญที่มีทักษะ ความรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ด้านกีฬาฟุตบอลในประเทศไทย จำนวน 20 ท่าน ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามปลายเปิดในรอบที่ 1 นำมาจัดเป็นข้อย่อย โดยตัดข้อมูลที่ซ้ำซ้อนออก เพื่อสร้างเป็นข้อคำถามในแบบสอบถามในรอบที่ 2 และ 3 และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การหาค่ามัธยฐาน (Median: MD) ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range: IR) และค่าสัมบูรณ์ของผลต่างระหว่างค่ามัธยฐานกับค่าฐานนิยม ($|Md-Mo|$) โดยผู้เชี่ยวชาญได้ให้ความเห็นที่สอดคล้องกันเกี่ยวกับแบบวัดสมรรถนะผู้ฝึกสอนฟุตบอลอาชีพในไทยลีก ทางด้านที่เกี่ยวข้องกับการเป็นผู้ฝึกสอนฟุตบอลอาชีพในไทยลีกจะต้องมีสมรรถนะในด้านต่างๆ ประกอบด้วย 6 ด้าน คือ สมรรถนะด้านความรู้ สมรรถนะด้านทักษะ สมรรถนะด้านความสามารถ สมรรถนะด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง สมรรถนะด้านบุคลิกลักษณะประจำของบุคคล และสมรรถนะด้านแรงจูงใจหรือแรงขับภายใน ส่วนด้านความคิดเห็นว่าควรมีหรือไม่มีการวัดสมรรถนะผู้ฝึกสอนฟุตบอล

ในไทยลีกพบว่าผู้ฝึกสอนฟุตบอลในไทยลีกเห็นว่าควรมีการวัดสมรรถนะด้านความรู้ สมรรถนะด้านทักษะ สมรรถนะด้านความสามารถ สมรรถนะด้านบุคลิกลักษณะประจำของบุคคล สมรรถนะด้านแรงจูงใจหรือแรงขับภายใน และสมรรถนะด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง มีเพียงร้อยละ 1.9 ที่เห็นว่าไม่ควรมีการวัดสมรรถนะด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง และร้อยละ 3.8 ที่เห็นว่าควรมีการวัดสมรรถนะด้านการบริหารจัดการเพิ่มเติม

2. การประเมินสมรรถนะผู้ฝึกสอนฟุตบอลอาชีพในไทยลีกในภาพรวมได้แก่ สมรรถนะด้านแรงจูงใจหรือแรงขับภายใน สมรรถนะด้านบุคลิกลักษณะประจำของบุคคล สมรรถนะด้านความสามารถ สมรรถนะด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง และสมรรถนะด้านทักษะอยู่ในระดับดีตามลำดับส่วนสมรรถนะด้านความรู้อยู่ในระดับปานกลาง

3. ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบสมรรถนะของผู้ฝึกสอนฟุตบอลอาชีพในไทยลีกจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล โดยใช้การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way analysis of variance) พบว่า

3.1 ผู้ฝึกสอนฟุตบอลอาชีพในไทยลีกที่มีอายุแตกต่างกันมีสมรรถนะในภาพรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้ฝึกสอนฟุตบอลอาชีพในไทยลีกที่มีอายุแตกต่างกันมีสมรรถนะด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านความสามารถ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

3.2 ผู้ฝึกสอนฟุตบอลอาชีพในไทยลีกที่มีประสบการณ์ในการเป็นผู้ฝึกสอนฟุตบอลอาชีพในไทยลีกแตกต่างกัน มีสมรรถนะในภาพรวม คือสมรรถนะด้านความรู้ สมรรถนะด้านทักษะ สมรรถนะด้านความสามารถ สมรรถนะด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง สมรรถนะด้านแรงจูงใจหรือแรงขับภายใน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนสมรรถนะด้านบุคลิกลักษณะประจำของบุคคลไม่พบความแตกต่าง

3.3 ผู้ฝึกสอนฟุตบอลอาชีพในไทยลีกที่มีตำแหน่งแตกต่างกันมีสมรรถนะในภาพรวม ได้แก่ สมรรถนะด้านความรู้ สมรรถนะด้านทักษะ สมรรถนะด้านความสามารถ สมรรถนะด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง สมรรถนะด้านบุคลิกลักษณะประจำของบุคคล และสมรรถนะด้านแรงจูงใจหรือแรงขับภายใน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.4 ผู้ฝึกสอนฟุตบอลอาชีพในไทยลีกที่มีระดับชั้นแตกต่างกัน มีสมรรถนะในภาพรวม ได้แก่ สมรรถนะด้านความรู้ สมรรถนะด้านทักษะ สมรรถนะด้านความสามารถ สมรรถนะด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง สมรรถนะด้านบุคลิกลักษณะประจำของบุคคล และสมรรถนะด้านแรงจูงใจหรือแรงขับภายใน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.5 ผู้ฝึกสอนฟุตบอลอาชีพในไทยลีกที่มีประวัติการฝึกอบรมแตกต่างกัน มีสมรรถนะในภาพรวม ได้แก่สมรรถนะด้านความรู้ สมรรถนะด้านทักษะ สมรรถนะด้านความสามารถ สมรรถนะด้าน

ความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง สมรรถนะด้านบุคลิกลักษณะประจำของบุคคลและสมรรถนะด้านแรงจูงใจหรือแรงขับภายใน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

1. การสร้างแบบวัดสมรรถนะผู้ฝึกสอนฟุตบอลอาชีพในไทยลีก เก็บข้อมูลโดยใช้เทคนิควิธีวิจัยแบบเดลฟาย (Delphi Technique) ซึ่งได้รวบรวมความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญที่มีทักษะ ความรู้ความสามารถ และมีประสบการณ์ ด้านกีฬาฟุตบอลในประเทศไทย จำนวน 20 ท่าน ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามปลายเปิดในรอบที่ 1 นำมาจัดเป็นข้อย่อ และตัดข้อมูลที่ซ้ำซ้อนออกเพื่อสร้างเป็นข้อคำถามในแบบสอบถามในรอบที่ 2 และ 3 ต่อไป วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การหาค่ามัธยฐาน (Median: MD) ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range: IR) และค่าสัมบูรณ์ของผลต่างระหว่างค่ามัธยฐานกับค่าฐานนิยม (|Md-Mo|) โดยผู้เชี่ยวชาญได้ให้ความเห็นที่สอดคล้องกันเกี่ยวกับแบบวัดสมรรถนะผู้ฝึกสอนฟุตบอลอาชีพในไทยลีกทางด้านที่เกี่ยวข้องกับการเป็นผู้ฝึกสอนฟุตบอลอาชีพในไทยลีกว่าจะต้องมีสมรรถนะในด้านต่างๆ ประกอบด้วย 6 ด้าน คือ สมรรถนะด้านความรู้ สมรรถนะด้านทักษะ สมรรถนะด้านความสามารถ สมรรถนะด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง สมรรถนะด้านบุคลิกลักษณะประจำของบุคคล และสมรรถนะด้านแรงจูงใจหรือแรงขับภายใน สอดคล้องกับการศึกษาของ พิพัฒน์ คนดี (2558) เรื่อง สมรรถนะของผู้ฝึกสอนกีฬาฟุตบอลอาชีพ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสมรรถนะของผู้ฝึกสอนกีฬาฟุตบอลอาชีพโดยใช้เทคนิควิธีวิจัยแบบเดลฟายซึ่งได้รวบรวมความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ ที่มีทักษะ ความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์ด้านกีฬาฟุตบอลในประเทศไทย จำนวน 20 ท่าน ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามปลายเปิดในรอบที่ 1 นำมาจัดเป็นข้อย่อ และตัดข้อมูลที่ซ้ำซ้อนออกเพื่อสร้างเป็นข้อคำถามในแบบสอบถามในรอบที่ 2 และ 3 ต่อไป การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การหาค่ามัธยฐาน (Median: MD) ค่าพิสัยระหว่าง ควอไทล์ (Interquartile Range: IR) และค่าสัมบูรณ์ของผลต่างระหว่างค่ามัธยฐานกับค่าฐานนิยม (|Md-Mo|) ผลการวิจัยพบว่า สมรรถนะของผู้ฝึกสอนกีฬาฟุตบอลอาชีพแบ่งได้ดังนี้ คือ มาตรฐานด้านความรู้ทางด้านที่เกี่ยวข้องกับการเป็นผู้ฝึกสอนกีฬาฟุตบอลอาชีพ รวมทั้งมาตรฐานด้านบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ฝึกสอนกีฬาฟุตบอลอาชีพ โดย Mc Clelland (1973) อธิบายความหมายขององค์ประกอบของสมรรถนะไว้ 5 ส่วน คือ 1) ความรู้ (knowledge) คือความรู้เฉพาะด้านของบุคคล 2) ทักษะ (skill) คือสิ่งที่บุคคลกระทำได้ดี และฝึกปฏิบัติเป็นประจำจนเกิดความชำนาญ 3) ความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง (self - concept) คือ ทศนคติ ค่านิยม และความคิดเห็นเกี่ยวกับภาพลักษณ์ของตนหรือสิ่งที่บุคคลเชื่อว่าตนเองเป็นแบบนั้น 4) บุคลิกลักษณะประจำตัวของบุคคล (trait) คือ สิ่งที่อธิบายถึงบุคคลผู้นั้น เช่น เขาเป็นคนที่น่าเชื่อถือและไว้วางใจได้ หรือเขามีลักษณะเป็นผู้นำ เป็นต้น 5) แรงจูงใจหรือแรงขับภายใน (motive) ซึ่งทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมที่มุ่งไปสู่เป้าหมายหรือมุ่งสู่ความสำเร็จ สอดคล้องกับแนวคิดของ อาภรณ์ ภูวิทย์พันธ์ (2548) กล่าวถึงองค์ประกอบของสมรรถนะ 4 ด้านคือ ความรู้ ทักษะ ความสามารถ และคุณลักษณะอื่นๆ ที่จำเป็นในการปฏิบัติงาน เป็นลักษณะที่มี

อิทธิพลต่อพฤติกรรมการแสดงออกของบุคคลนั้นๆ เช่น อุปนิสัย ทักษะคิด แรงผลักดันเบื้องต้น ค่านิยม จริยธรรม บุคลิกภาพ และคุณลักษณะทางกายภาพอื่น ๆ เป็นต้นซึ่งจำเป็นและสอดคล้องกับความเหมาะสมขององค์กร สอดคล้องกับการสอบถามความคิดเห็นผู้ฝึกสอนฟุตบอล ในไทยลีกเกี่ยวกับการวัดสมรรถนะผู้ฝึกสอนฟุตบอลในไทยลีก พบว่าผู้ฝึกสอนฟุตบอลในไทยลีกเห็นว่าควรมีการวัดสมรรถนะด้านความรู้ สมรรถนะด้านทักษะสมรรถนะด้านความสามารถ สมรรถนะด้านบุคลิกลักษณะประจำของบุคคล สมรรถนะด้านแรงจูงใจหรือแรงขับเคลื่อน และสมรรถนะด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง มีเพียงร้อยละ 1.9 ที่เห็นว่าไม่ควรมีการวัดสมรรถนะด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง และร้อยละ 3.8 ที่เห็นว่าควรมีการวัดสมรรถนะด้านการบริหารจัดการเพิ่มเติม

2. ผู้ฝึกสอนฟุตบอลอาชีพในไทยลีกมีสมรรถนะในการเป็นผู้ฝึกสอนฟุตบอลอาชีพในภาพรวมอยู่ในระดับดี เนื่องจากผู้ฝึกสอนฟุตบอลนั้น คือ ผู้มีหน้าที่ดูแล ถ่ายทอดความรู้ ทักษะ วิธีการเล่น รวมถึงคอยดูแลลูกทีมทุกคนให้มีความพร้อมสำหรับเกมการแข่งขันเสมอ การบริหารนักเตะนั้นมีความคล้ายคลึงกันกับการบริหารบริษัทอยู่ไม่น้อย กล่าวคือ โค้ช หรือ ในอังกฤษ จะใช้คำว่า Manager ซึ่งมีหน้าที่เป็นตัวประสานงานระหว่างฝ่ายบริหารเบื้องบนกับพนักงานทั่วไป ซึ่งในที่นี้ก็คือนักเตะทุกคน ให้ดำเนินงานตามนโยบายที่ตั้งไว้ ซึ่ง ผู้ฝึกสอนฟุตบอลนั้นจะพิเศษกว่าตรงที่ต้องเป็นคนกำหนดกลยุทธ์แผนดำเนินเกม ซึ่งมีเป้าหมายอันยิ่งใหญ่เพียงหนึ่งเดียวก็คือ ชัยชนะ ดังนั้น ผู้ฝึกสอนฟุตบอลอาชีพในไทยลีกจึงควรมีสมรรถนะในด้านต่างๆ อยู่ในระดับดี และสิ่งสำคัญที่สุดของอาชีพผู้ฝึกสอนฟุตบอลนั้น ต้องมีความฉลาดทางอารมณ์ รู้จักยับยั้งชั่งใจหลายอารมณ์ที่อาจเกิดขึ้น จากการทำงานร่วมกันเป็นทีม ซึ่งหากตัวผู้ฝึกสอนเองเกิดระเบิดอารมณ์อันไม่สมควรออกมารุนแรงจนเกินไป อาจเป็นเหตุให้นักเตะสูญเสียความเชื่อมั่นในตัวเอง ในตัวผู้ฝึกสอน และสูญเสียความรักต่อสโมสรของตนเองในที่สุด ซึ่งสำหรับเกมฟุตบอลแล้ว ความรัก ความสามัคคี ความเชื่อมั่น และความศรัทธาต่อสโมสรของตนเองนั้น คือหัวใจสำคัญที่จะทำให้ทีมประสบความสำเร็จได้เหนือสิ่งอื่นใด สอดคล้องกับ ไพโรจน์ พัตรพาน (2550) ได้ศึกษาคุณลักษณะที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ของผู้ฝึกสอนฟุตบอลตามทัศนะของนักฟุตบอล ผู้จัดการทีม ผู้สื่อข่าวกีฬาและผู้ชม ในการแข่งขันฟุตบอลไทยแลนด์ พรีเมียร์ลีก 2006 ผลการศึกษาพบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ฝึกสอนฟุตบอลไทยแลนด์พรีเมียร์ลีก 2006 ตามทัศนะของนักฟุตบอล ผู้จัดการทีม ผู้สื่อข่าวและผู้ชม ด้านบุคลิกภาพ ด้านคุณสมบัติ ด้านความรู้ความสามารถ การฝึกซ้อม ด้านความรู้ความสามารถการควบคุมทีมในการแข่งขัน และด้านมนุษยสัมพันธ์ โดยรวมอยู่ระดับมากถึงมากที่สุด สรุปได้ว่า ผู้ฝึกสอนในการแข่งขันฟุตบอลไทยแลนด์พรีเมียร์ลีก 2006 ควรมีการพัฒนาคุณลักษณะให้ดียิ่งขึ้น การศึกษาของ Frost (2009) เรื่องคุณลักษณะที่สนับสนุนโค้ชกีฬาสู่ความสำเร็จ เป้าหมาย เพื่อบ่งชี้คุณลักษณะที่สัมพันธ์กับการประสบความสำเร็จในการเป็นโค้ช ใช้วิธีการสำรวจ จาก 15 โค้ช ระดับมัธยมศึกษา ตอบแบบสำรวจ 17 คุณลักษณะที่เป็นไปได้ โดยให้ระดับคะแนนความคิดเห็นจากระดับ 1 (สำคัญน้อย) ถึง 5 (สำคัญมาก) อันดับที่มีคะแนนสูงกว่า 90 เปอร์เซ็นต์ 5 อันดับแรก ได้แก่ คุณภาพการฝึกซ้อม การสื่อสารกับนักกีฬา การกระตุ้นนักกีฬา ทักษะกีฬาในการพัฒนาและองค์ความรู้ทางกีฬา โค้ชที่ยังใหม่และประสบการณ์น้อย

สามารถพัฒนาตนเองให้มีคุณลักษณะดังกล่าวให้มากขึ้น การศึกษาของ Gordon (1997 อ้างใน พิพัฒน์ คนดี, 2558) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “คุณลักษณะ ความรู้ และยุทธศาสตร์ ของผู้เชี่ยวชาญผู้ฝึกสอนกีฬา” ได้กล่าวไว้ว่าผู้ฝึกสอนจะต้องมีวิธีการในการจัดการเตรียมสถานที่และอุปกรณ์ในการฝึกอย่างมีประสิทธิภาพ มีการสร้างแรงจูงใจอย่างสูงในการฝึก การอธิบายอย่างง่ายเพื่อให้เข้าใจเฉพาะบุคคลมีความสำคัญมาก และจะต้องสอนให้นักกีฬามีความเข้าใจยอมรับเกี่ยวกับโครงสร้างของทีมทั้งหมด นอกจากนี้ ผู้ฝึกสอนจะต้องมีความรู้ด้านยุทธวิธีทางเทคนิค แทคติก และสร้างสมรรถภาพร่างกาย รวมถึงขบวนการทดสอบนักกีฬาก่อนการแข่งขัน ระหว่างการแข่งขัน และหลังการแข่งขันได้

3. ผู้ฝึกสอนฟุตบอลอาชีพในไทยลีกที่มีประสบการณ์ในการเป็นผู้ฝึกสอนฟุตบอลอาชีพในไทยลีก ตำแหน่ง ระดับชั้นในไทยลีก และประวัติการฝึกอบรมแตกต่างกัน มีสมรรถนะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนอายุและระดับการศึกษาไม่พบความแตกต่าง สอดคล้องกับการศึกษาของสุพจน์ งดงาม (2558) เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการทีมฟุตบอลลีกระดับดิวิชั่น 2 กรุงเทพมหานคร และภาคกลาง สรุปผลการศึกษา ได้ดังนี้ 1) ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 23 – 27 ปี สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี เป็นนักฟุตบอลมีประสบการณ์การทำงานเกี่ยวกับฟุตบอลอยู่ระหว่าง 6 – 10 ปี และมีรายได้จากการทำงานในทีมฟุตบอลต่อเดือน อยู่ระหว่าง 20,000 – 40,000 บาท คุณลักษณะส่วนบุคคลที่ต่างกันมีผลต่อการจัดการทีมฟุตบอลลีกระดับดิวิชั่น 2 ที่ไม่แตกต่างกัน โดยปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการในภาพรวมกับการจัดการทีมฟุตบอลลีกระดับดิวิชั่น 2 ในภาพรวมมีความสัมพันธ์กันที่ระดับนัยสำคัญ .01 โดยมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกระดับสูง ($r = .760$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการทุกด้าน ได้แก่ การสนับสนุนจากภาครัฐและเอกชน ชื่อเสียงของทีมฟุตบอล องค์การหลักที่เกี่ยวข้องกับฟุตบอลลีกระดับดิวิชั่น 2 ความนิยม ของประชาชน การประชาสัมพันธ์ และแฟนคลับ

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ควรมีการจัดฝึกอบรมในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะด้านต่างๆ ได้แก่ สมรรถนะด้านความรู้ สมรรถนะด้านทักษะ สมรรถนะด้านความสามารถ สมรรถนะด้านบุคลิกลักษณะประจำของบุคคล สมรรถนะด้านแรงจูงใจหรือแรงขับภายใน และสมรรถนะด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง รวมทั้งบทบาทและหน้าที่ตลอดจนความรู้ด้านต่างๆที่เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานของผู้ฝึกสอนฟุตบอลอาชีพในไทยลีก

2. ควรมีการแลกเปลี่ยนทักษะหรือความรู้ต่างๆที่เกี่ยวข้องกับงานของผู้ฝึกสอนฟุตบอลอาชีพ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้และนำมาปรับปรุงเปลี่ยนแปลงและพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2559). **แผนพัฒนาการกีฬาแห่งชาติ ฉบับที่ 6 พ.ศ. 2560-2564**. กรุงเทพฯ: สำนักงานกิจการโรมมพ์องค์การส่งเสริมกีฬาแห่งประเทศไทย.

- บริษัท ไทยพรีเมียร์ลีก จำกัด. (2561). **ฐานข้อมูลไทยลีก**. สืบค้นเมื่อ 10 มกราคม 2561, สืบค้นจาก <https://www.tpldb.com>.
- พวงแก้ว จินดา. (2533). **การสร้างมาตรฐานการพยาบาลผู้ป่วยโรคแผลเปปติคภายหลังการผ่าตัดกระเพาะอาหารออกบางส่วน**. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- พิพัฒน์ คนดี. (2558). **สมรรถนะของผู้ฝึกสอนกีฬาฟุตบอลอาชีพ**. วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการทางการกีฬา, มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ไพโรจน์ พัตรปาน. (2550). **คุณลักษณะที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ของผู้ฝึกสอนฟุตบอลตามทัศนะของนักฟุตบอล ผู้จัดการทีม ผู้สื่อข่าวกีฬา และผู้ชมในการแข่งขันฟุตบอลไทยแลนด์พรีเมียร์ลีก 2006**. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สมาคมกีฬาฟุตบอลแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์. (2559). **ประวัติความเป็นมาของฟุตบอลในประเทศไทย**. สืบค้นเมื่อ 29 ธันวาคม 2559, สืบค้นจาก <http://www.fathailand.org/history>.
- สุพจน์ งดงาม. (2558). **การศึกษาวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการทีมฟุตบอลลีกระดับดิวิชั่น 2 กรุงเทพมหานคร และภาคกลาง**. วารสารวิชาการบริหารธุรกิจ สมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย. ปีที่ 4 ฉบับที่ 1, ประจำเดือนมกราคม-มิถุนายน 2558.
- อาภรณ์ ภูววิทยพันธ์. (2548). **Competency dictionary**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ เอช อาร์ เซ็นเตอร์.
- Frost, J. L. (2009). **Characteristics Contributing to the Success of a Sports Coach**. Retrieved December, 29, 2016. From <http://www.thesportjournal.org/article/characteristics-contributing-success-sports-coach>.
- McClelland, D. (1973). **Testing for Competency Rather than for Intelligence**. *American Psychologist*. 28 (1), pp. 1 - 14.
- Yamane, T. (1973). **Statistics: An Introductory Analysis**. Third edition. New York: Harper and Row Publication.